CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prezentate la 18 septembrie 2019[1]

Cauza C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

[cerere de decizie preliminară formulată de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos)]

„Întrebare preliminară – Admisibilitate – Articolul 267 TFUE – Noțiunea de litigiu – Recurs în casație în interesul legii – Imuabilitatea situației stabilite prin hotărârea atacată – Desene sau modele industriale – Măsuri provizorii și conservatorii – Competența instanțelor naționale de prim grad de a soluționa proceduri privind măsuri conservatorii – Competența exclusivă a instanțelor competente în domeniul desenelor sau al modelelor industriale comunitare”

1. Regulamentul (CE) nr. 6/2002[2] a prevăzut că statele membre trebuie să desemneze pe teritoriul național una sau mai multe „instanțe competente în domeniul desenelor sau al modelelor industriale comunitare” care au competența exclusivă de a soluționa anumite acțiuni în contrafacerea și în nulitatea desenelor sau a modelelor industriale comunitare (articolul 81).

2. Țările de Jos, atunci când au pus în aplicare mandatul respectiv, au atribut această competență exclusivă în favoarea rechtbank Den Haag (Tribunalul de Primă Instanță din Haga, Țările de Jos), conferind de asemenea unuia dintre judecătorii din cadrul acestuia competența de a dispune măsuri conservatorii și provizorii.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) are îndoieli, totuși, că această din urmă prevedere (și anume, faptul că judecătorul din cadrul instanței specializate competente în domeniul desenelor sau al modelelor industriale comunitare cu sediul la Haga este singurul competent să dispună măsuri provizorii și conservatorii în litigiile enumerate la articolul 81 din Regulamentul nr. 6/2002) ar fi conformă cu alte dispoziții ale regulamentului respectiv.

4. Această îndoială a instanței de trimitere ia naștere ca urmare a controversei generate în Țările de Jos, unde diverse instanțe de primul și al doilea grad de jurisdicție, care nu au calitatea de instanțe competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare, s-au declarat competente să soluționeze cererile privind dispunerea măsurilor conservatorii și provizorii în procedurile aferente acțiunilor în contrafacerea sau în nulitatea modelelor industriale sau desenelor respective.

1 Limba originală: spaniola.

2 Regulamentul Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO 2002, L 3, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 33, p. 70).

I. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii. Regulamentul nr. 6/2002

5. Titlul IX vizează „Competența și procedura în ceea ce privește acțiunile în justiție în domeniul desenelor și modelelor industriale comunitare”.

6. Secțiunea 2 a titlului respectiv, care include articolele 80-92, reglementează „Litigii[le] privind contrafacerea și nulitatea desenelor sau modelelor industriale comunitare”.

7. Conform articolului 80 („Instanțe competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare”):

„(1) Statele membre desemnează, pe teritoriul lor, un număr pe cât de limitat posibil de instanțe naționale de primul și al doilea grad de jurisdicție (instanțe competente în domeniul desenelor sau modelelor comunitare) care au sarcina de a îndeplini funcțiile atribuite prin prezentul regulament.

[…]”

8. Articolul 81 („Competența în domeniul contrafacerii și nulității”) stabilește:

„Instanțele competente în domeniul desenelor și modelelor industriale comunitare au competența exclusivă:

(a) în materia acțiunilor în contrafacere și – în cazul în care este prevăzută în dreptul intern – în materia acțiunilor privind posibila contrafacere a unui desen sau model industrial comunitar;

(b) în domeniul acțiunilor în constatarea inexistenței unei contrafaceri, dacă sunt prevăzute în dreptul intern;

(c) în domeniul acțiunilor în nulitatea unui desen sau model industrial comunitar neînregistrat;

(d) în domeniul cererilor reconvenționale în nulitatea unui desen sau model industrial comunitar prezentate în cadrul acțiunilor menționate la litera (a).”

9. Articolul 90 („Măsuri provizorii și conservatorii”) prevede:

„(1) Pot fi solicitate autorităților judiciare, în ceea ce privește un anumit desen sau model industrial comunitar, măsurile provizorii și conservatorii prevăzute de legea unui stat membru în ceea ce privește desenele sau modelele industriale naționale, și chiar și instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor comunitare din statul respectiv, chiar dacă, în temeiul prezentului regulament, o instanță din domeniul desenelor sau modelelor comunitare din alt stat membru este competentă pentru a cunoaște fondul.

(2) În procedurile privind măsuri provizorii și conservatorii este admisibilă excepția de nulitate a unui desen sau model industrial comunitar ridicată de pârât pe altă cale decât pe cale de cerere reconvențională. Articolul 85 alineatul (2) se aplică *mutatis mutandis*.

(3) O instanță competentă în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare a cărei competență se întemeiază pe articolul 82 alineatul (1), (2), (3) sau (4) poate dispune măsuri provizorii sau conservatorii care, sub rezerva oricărei proceduri impuse în scopul recunoașterii și executării conform titlului III din convenția de executare, sunt aplicabile pe teritoriul oricărui stat membru. Această competență este exclusivă.”

10. Secțiunea 3 a Titlului IX (articolele 93 și 94) vizează „Alte litigii privind desenele sau modelele industriale comunitare”.

11. Articolul 93 („Dispoziții suplimentare privind competența instanțelor naționale, altele decât cele competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare”) prevede:

„(1) În statul membru ale cărui instanțe sunt competente în conformitate cu articolul 79 alineatul (1) sau (4), acțiunile în materia desenelor sau modelelor industriale comunitare, altele decât cele menționate la articolul 81 sunt aduse în fața instanțelor care ar avea competența teritorială și de atribuire în cazul în care ar fi vorba despre acțiuni privind înregistrările naționale de desene sau modele industriale în statul în cauză.

[…]”

B. Dreptul național

1. Wet op de rechterlijke organisatie (Legea privind organizarea judiciară)

12. Conform articolului 78:

„1. Hoge Raad [Curtea Supremă] este competentă să judece recursurile în casație declarate împotriva actelor, hotărârilor, sentințelor și ordonanțelor curților de apel și ale instanțelor de prim grad, introduse ori de către una din părți, ori «în interesul legii» de către Procureur-generaal [(denumit în continuare «procurorul general»] de pe lângă Hoge Raad.

[…]

7. Recursul în casație «în interesul legii» nu poate fi declarat dacă părțile dispun de o cale de atac ordinară, fiind evident că recursul în casație nu aduce atingere drepturilor dobândite de părți.”

13. Articolul 111 alineatul 2 paragraful introductiv și litera c) conferă procurorului general competența de a declara recursul în casație în interesul legii.

2. Legea din 4 noiembrie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului Consiliului Uniunii Europene privind desenele sau modelele industriale comunitare și prin care se desemnează instanța competentă să soluționeze litigiile în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare (Legea privind aplicarea Regulamentului CE privind desenele și modelele industriale comunitare)[3]

14. Articolul 3 prevede:

„Pentru toate acțiunile menționate la articolul 81 din regulament, competența în primă instanță revine exclusiv rechtbank Den Haag (Tribunalul de primă instanță din Haga, Țările de Jos], iar în procedurile privind măsurile conservatorii, judecătorului delegat cu dispunerea măsurilor provizorii din cadrul acestei instanțe.”

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). Denumită în continuare „Legea din 4 noiembrie 2004”.

II. Situația de fapt din litigiu și întrebarea preliminară

15. Spin Master este o întreprindere canadiană al cărei obiect de activitate constă în fabricarea de jucării. Aceasta comercializează, sub marca „Bunchems”, un joc cu mingiuțe colorate care se lipesc între ele pentru a realiza diverse forme și figuri. La 16 ianuarie 2015, întreprinderea respectivă a înregistrat acest joc pe numele său drept model comunitar sub numărul 002614669 0002.

16. High5 comercializează sub numele „Linkeez” un joc cu mingiuțe colorate care se lipesc între ele, putându-se realiza astfel diverse forme și figuri.

17. Spin Master a inițiat în fața judecătorului delegat cu dispunerea măsurilor provizorii și conservatorii din cadrul rechtbank Amsterdam (Tribunalul de primă instanță din Amsterdam, Țările de Jos) o procedură privind dispunerea acestor măsuri, ca urmare a contrafacerii modelului comunitar înregistrat. Concret, aceasta a solicitat interzicerea comercializării produselor High5 pe teritoriul neerlandez.

18. În procedura respectivă, High5 a susținut *in limine litis* că rechtbank Den Haag (Tribunalul de primă instanță din Haga, Țările de Jos) avea competența exclusivă de a soluționa litigiul, motiv pentru care instanța din Amsterdam nu era competentă.

19. La 12 ianuarie 2017, judecătorul delegat cu dispunerea măsurilor provizorii din cadrul rechtbank Amsterdam (Tribunalul de primă instanță din Amsterdam) a respins excepția necompetenței, întemeindu-se pe articolul 90 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 și a dispus o serie de măsuri provizorii și conservatorii[4]. În aceeași decizie, acesta a statuat că termenul pentru introducerea cererii pe fond, în conformitate cu prevederile articolului 1019i din Codul de procedură civilă, era de 6 luni de la data pronunțării deciziei.

20. Procurorul general, după ce a subliniat că practica judiciară neerlandeză este divergentă în ceea ce privește aspectul dacă judecătorii delegați cu dispunerea măsurilor conservatorii și provizorii din cadrul rechtbanken (tribunalele de primă instanță), alții decât cei din cadrul rechtbank Den Haag (Tribunalul de primă instanță din Haga, Țările de Jos), sunt competenți să dispună măsurile respective în astfel de litigii, a declarat recurs în casație „în interesul legii” împotriva deciziei judecătorului delegat cu dispunerea măsurilor provizorii din Amsterdam.

21. În motivarea recursului în casație, acesta a arătat că:

– conform legii neerlandeze, unicul judecător competent delegat cu dispunerea măsurilor provizorii și conservatorii în procedurile în contrafacerea modelelor industriale comunitare este cel din cadrul rechtbank Den Haag (Tribunalul de primă instanță din Haga, Țările de Jos).

– articolul 90 alineatul (2) din Regulamentul nr. 6/2002 nu este aplicabil litigiilor prevăzute la articolul 81, astfel cum ar rezulta din lucrările pregătitoare și din „economia” regulamentului menționat.

4 Printre altele, sub avertismentul aplicării unor penalități cu titlu cominatoriu, judecătorul respectiv a interzis High5 să vândă mingile de jucărie și accesoriile aferente și a obligat-o să solicite restituirea acestora de către cumpărătorii profesioniști și să le ramburseze contravaloarea lor și cheltuielile de transport. În plus, High5 trebuia să transmită către Spin Master o listă cu furnizorii și cumpărătorii săi, indicând produsele furnizate.

22. În acest context Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă din Țările de Jos) adresează Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 90 alineatul (1) din Regulamentul privind desenele sau modelele industriale comunitare trebuie interpretat în sensul că acesta prevede o atribuire în mod imperativ, tuturor autorităților judiciare ale unui stat membru menționate în acesta, a competenței de a dispune măsuri provizorii și conservatorii sau că lasă statelor membre libertatea, totală sau parțială, de a încredința competența de a dispune astfel de măsuri exclusiv instanțelor care sunt desemnate, în conformitate cu articolul 80 alineatul (1) din regulamentul menționat, drept instanțe (de primul și al doilea grad de jurisdicție) competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare?”

III. Procedura în fața Curții

23. Cererea de decizie preliminară a fost înregistrată la grefa Curții la 5 noiembrie 2018.

24. Au formulat observații scrise procurorul general, guvernul Țărilor de Jos și Comisia. S-a considerat că nu este necesar să se organizeze o ședință.

IV. Apreciere

25. Întrebarea preliminară se rezumă la stabilirea aspectului dacă competența exclusivă a instanțelor (specializate) în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare de a soluționa anumite acțiuni în contrafacere și în nulitate, prevăzute la articolele 80 și 81 din Regulamentul nr. 6/2002, se extinde sau nu la măsurile conservatorii sau provizorii reglementate la articolul 90 din același regulament.

26. Îndoiala apare ca urmare a faptului că, contrar exclusivității respective, articolul 90 menționat pare să deschidă calea, în ceea ce privește desenele și modelele industriale comunitare, pentru a se putea solicita și altor instanțe din statele membre (cu alte cuvinte, nu numai celor specializate) să dispună măsuri conservatorii și provizorii.

27. Înainte de a aborda soluția pentru această îndoială, trebuie să se clarifice dacă, astfel cum lasă să se întrevadă instanța de trimitere în decizia sa de trimitere, este vorba despre un litigiu care întrunește cerințele prevăzute la articolul 267 TFUE.

A. Cu privire la admisibilitatea întrebării preliminare

28. Întrebarea preliminară privind interpretarea a fost adresată în cadrul unui recurs în casație „în interesul legii”, care poate fi declarat de procurorul general împotriva hotărârilor instanțelor de prim grad și de apel care nu sunt supuse niciunei căi de atac de drept comun.

29. Prin intermediul acestui tip de recurs în casație se urmărește aplicarea uniformă a dreptului. Poate fi introdus atunci când problema în litigiu se regăsește în nenumărate cauze și, în absența unei hotărâri a Hoge Raad (Curtea Supremă), practica judiciară oferă soluții divergente.

30. Este vorba despre un mecanism procedural care potențează la maximum funcția nomofilactică a recursului în casație (cu alte cuvinte, de protecție a legii, în sens obiectiv, mai degrabă decât cea de protecție a intereselor subiective ale părților la litigiu). Acestei funcții i se adaugă, „în interesul legii”, obiectivul de stabilire a unei jurisprudențe pentru viitor, deși fără consecințe concrete pentru litigiul principal, al cărui rezultat va rămâne neschimbat. În cazul admiterii recursului, s-ar impune anularea hotărârii atacate, cu toate că aceasta nu ar afecta situația juridică a părților, care a fost stabilită deja în mod definitiv de către instanță.

31. Hoge Raad (Curtea Supremă) este în mod evident o instanță ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac, în sensul articolului 267 TFUE. Prin urmare, ea este obligată, în cazul în care are îndoieli privind interpretarea unei norme de drept al Uniunii, să sesizeze Curtea cu o cerere de decizie preliminară.

32. S-ar putea considera că, inclusiv în cazul în care s-ar accepta funcția jurisdicțională a instanței de trimitere în termeni generali, având în vedere că în recursul în casație în interesul legii nu există un litigiu real între părți, cererea de decizie preliminară ar trebui declarată inadmisibilă.

33. Cu toate acestea, considerăm că obiecția respectivă nu poate fi admisă. Condiția ca cererea de decizie preliminară să fie formulată în cadrul unei proceduri contradictorii a fost eliminată cu mult timp în urmă de către Curte[5]. Astfel cum a afirmat avocatul general Ruiz-Jarabo Colomer, aceasta poate fi formulată de asemenea „atunci când nu există un litigiu. Ceea ce este important […] este ca organul care solicită sprijinul Curții să aibă o funcție jurisdicțională și să aprecieze că, pentru a pronunța o hotărâre, este necesară o interpretare a dreptului comunitar, fiind irelevant faptul că procedura în care se formulează cererea nu este contradictorie”[6].

34. În cazul în care, precum în prezenta cauză, a existat un litigiu anterior între părți și hotărârea primei instanțe a ajuns, ca urmare a unui apel sau a unui recurs, la o instanță superioară, „instanța care se pronunță […] trebuie în principiu să fie considerată o instanță, în înțelesul articolului [267 TFUE], competentă să adreseze Curții o întrebare preliminară”[7].

35. Acestei afirmații nu îi aduce atingere faptul că situația individualizată a părților la litigiu rămâne neafectată, indiferent de sensul hotărârii pronunțate în interesul legii. Dimpotrivă, eficacitatea *erga omnes* a acestui tip de hotărâri le conferă o calitate care, tocmai pentru că depășește limitele cazului concret, justifică pe deplin faptul că Hoge Raad (Curtea Supremă) poate solicita sprijinul Curții pentru ca răspunsul său, atunci când interpretează dreptul Uniunii, să aibă o aplicabilitate mai extinsă, garantându-se astfel aplicarea uniformă a Regulamentului nr. 6/2002 de către toate instanțele din Țările de Jos.

36. În concluzie, considerăm că nu există niciun impediment pentru declararea admisibilității cererii de decizie preliminară.

B. Cu privire la fond

37. Regulamentul nr. 6/2002 a optat pentru un model de specializare judiciară: în fiecare stat membru trebuie să se desemneze un număr cât de limitat posibil de instanțe naționale (denumite „instanțe competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare”) care să pronunțe hotărâri privind nulitatea și contrafacerea desenelor sau modelelor industriale comunitare.

38. Această regulă, redată la articolele 80 și 81 din regulamentul menționat, implică faptul că – fără a exista diferende în această privință – soluția *pe fond* privind litigiile respective revine exclusiv instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare, în calitate de instanțe specializate în această materie.

5 Hotărârea din 14 decembrie 1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122), Hotărârea din 21 februarie 1974, Birra Dreher (162/73, EU:C:1974:17), Hotărârea din 18 iunie 1998, Corsica Ferries (C-266/96, EU:C:1998:306), și Hotărârea din 25 iunie 2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, punctul 33).

6 Concluziile prezentate în cauza De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, punctul 30).

7 Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, punctele 57-59).

39. Totuși, articolul 90 alineatul (1) din regulamentul menționat pare să urmeze alt raționament, care ia în considerare într-o măsură mai mare principiul eficacității decât pe cel al specializării jurisdicționale, în ceea ce privește măsurile conservatorii și provizorii [8]. Măsurile respective „pot fi solicitate autorităților judiciare, în ceea ce privește un anumit desen sau model industrial comunitar, […], și chiar și instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor comunitare din statul respectiv”.

40. Prin urmare, la prima vedere, exclusivitatea prevăzută la articolul 81 nu se mai regăsește la articolul 90, fiind astfel posibilă intervenția altor instanțe naționale, iar nu numai a instanței specializate, chiar dacă numai în vederea adoptării măsurilor provizorii și conservatorii. În ceea ce le privește pe acestea, cerințele privind celeritatea, inerentă principiului eficacității, și proximitatea teritorială mai mare a diverselor instanțe competente ar justifica o soluție descentralizată, în locul celei care se limitează la o singură instanță [9].

41. Modul de redactare a articolului 90 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 susține această interpretare: orice instanță dintr-un stat membru (trebuie să se considere că se referă la cele care, în statul respectiv, soluționează litigiile în domeniul desenelor sau modelelor industriale) poate recurge la acest tip de măsuri. Faptul că nu trebuie să fie o instanță specializată este confirmat de expresia „chiar și instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor comunitare din statul respectiv”: acestea din urmă au, așadar, aceleași competențe ca restul, în ceea ce privește măsurile conservatorii și provizorii [10].

42. Atât procurorul general [11], cât și guvernul Țărilor de Jos susțin, totuși, că articolul 90 din Regulamentul nr. 6/2002 nu modifică domeniul de aplicare al articolului 81 și nici nu presupune o excepție de la prevederile sale. În opinia lor, articolul 81 susține competența instanțelor specializate în desene și modele industriale comunitare în orice fază a procedurii în nulitate sau în contrafacere, inclusiv a celei privind măsurile conservatorii. Articolul 90 s-ar referi la alte tipuri de acțiuni decât cele enumerate la articolul 81.

43. Comisia susține o soluție opusă. Articolul 90 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 permite să se considere că competența de a dispune măsuri conservatorii privind desene și modele industriale revine instanțelor din statele membre, „chiar și instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor comunitare din statul respectiv”. Cu alte cuvinte, acesta oferă alternativa de a recurge fie la instanțe (specializate) în domeniul desenelor sau modelelor comunitare, fie la altele nespecializate (dar care au competență generală în litigiile în materia modelelor sau desenelor). În opinia noastră, această teză reflectă cel mai bine interpretarea dispoziției respective.

44. În susținerea poziției sale, procurorul general invocă Protocolul privind soluționarea litigiilor în materie de contrafacere și de valabilitate a brevetelor comunitare [12]. În opinia procurorului general, articolul 90 din Regulamentul nr. 6/2002 urmează tiparul articolului 36 din protocolul respectiv, al cărui obiectiv era de a permite dispunerea unor măsuri conservatorii atât în ceea ce privește brevetele naționale, cât și pe cele comunitare. Articolul 36 menționat nu urmărea să introducă o excepție de la normele privind competența națională din protocol, ci de la cele privind competența internațională [13].

8 Tipologia măsurilor respective nu este armonizată în Regulamentul nr. 6/2002: în fiecare stat membru se aplică acele măsuri prevăzute de legislația acestuia.

9 Astfel cum am menționat, Regulamentul nr. 6/2002 admite ca în fiecare stat membru să nu existe una, ci mai multe (un număr „pe cât de limitat posibil”) instanțe specializate în desene și modele industriale comunitare. Țările de Jos au optat pentru o singură instanță.

10 O problemă diferită este cea referitoare la eficacitatea măsurilor respective, în funcție de instanța care le dispune. Vom aborda ulterior această diferențiere.

11 Observațiile sale reprezintă reproducerea celor prezentate în recursul în casație în interesul legii declarat la Hoge Raad (Curtea Supremă a Țărilor de Jos).

12 JO 1989, L 401, p. 34.

13 Protocolul reglementează competența internațională la articolul 14 și pe cea națională la articolul 15.

45. Considerăm că trimiterea respectivă la regimul litigiilor în materia brevetelor comunitare (care nu s-a concretizat la momentul respectiv în mecanismul permanent) nu este utilă nici într-un sens și nici în celălalt pentru interpretarea articolului 90 din Regulamentul nr. 6/2002 privind desenele sau modelele industriale. Este cert că legiuitorul neerlandez și-a manifestat intenția de a concentra competența privind protecția brevetului comunitar în o singură instanță, afirmând că respectă prevederile protocolului, însă această decizie nu elimină îndoielile privind domeniul de aplicare al articolului 90 coroborat cu articolul 81 din Regulamentul nr. 6/2002.

46. Argumentul referitor la „economia" Regulamentului nr. 6/2002, invocat de procurorul general și de guvernul Țărilor de Jos, are o relevanță mai mare. În opinia lor, articolul 90 constituie norma *generală* în ceea ce privește măsurile conservatorii și provizorii, reglementare care ar trebui completată în funcție de tipul litigiului în care se solicită:

– în cazul în care este vorba despre acțiuni „privind contrafacerea și nulitatea desenelor sau modelelor industriale comunitare" (articolul 81), tribunalele specializate sunt singurele care pot dispune măsurile conservatorii și provizorii relevante, deoarece acestea au competență exclusivă în astfel de proceduri;

– în cazul în care este vorba despre restul acțiunilor, altele decât cele prevăzute la articolul 81, modul de redactare a articolului 90 alineatul (1) capătă pe deplin sens atunci când declară că orice instanță dintr-un stat membru, chiar și cele specializate, pot dispune măsuri conservatorii și provizorii. Astfel s-ar explica mai bine acest text „problematic sau enigmatic" [14].

47. Cu toate acestea, nu împărtășim teza respectivă. Ea este contrazisă de structura titlului IX al Regulamentului nr. 6/2002, referitor la „Competența și procedura în ceea ce privește acțiunile în justiție în domeniul desenelor și modelelor industriale comunitare", care este împărțit în trei secțiuni:

– secțiunea 1 stabilește ceea ce s-ar putea caracteriza drept contextul general pentru determinarea instanței naționale competente să soluționeze un litigiu. Normele la care face trimitere sunt cele cuprinse în Convenția de la Bruxelles [15], care sunt aplicabile cu excepția cazului în care există o dispoziție contrară a Regulamentului nr. 6/2002;

– secțiunea 2 include excepțiile de la aplicarea Regulamentului Bruxelles Ia. Aceasta instituie norme referitoare la competența internațională (articolul 82) și prevede ce instanțe sunt competente să soluționeze litigiile privind desenele sau modelele industriale comunitare, precum și acțiunile cu care pot fi sesizate (articolele 80 și 81) [16]. Articolul 90 („Măsuri provizorii și conservatorii") este inclus în această secțiune;

– secțiunea 3, intitulată „Alte litigii privind desenele sau modelele industriale comunitare", face trimitere la articolul 79 alineatele (1) și (4) pentru stabilirea instanței naționale competente [17] și atribuie competența națională privind acțiuni care nu sunt menționate la articolul 81. Concret, o atribuie instanțelor care au competență teritorială și materială în ceea ce privește acțiunile referitoare la un desen sau model industrial național în statul corespunzător (articolul 93).

14 Observațiile procurorului general, punctul 3.23.

15 JO 1998, C 27, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3, versiune consolidată în JO 2009, L 149, p. 5. Totuși, trimiterea la această convenție va trebui considerată ca referindu-se la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles Ia").

16 În plus, aceasta reglementează anumite chestiuni specifice privind întinderea și efectele exercitării acțiunilor în contrafacere sau în nulitate și conține, printre altele, dispoziții privind dreptul aplicabil, conexitatea și competența instanțelor de al doilea grad de jurisdicție (articolele 82-89, 91 și 92).

17 În lipsa unei instanțe competente în sensul regulilor prevăzute la articolul 79 alineatele (1) și (4), se desemnează instanțele din țara în care își are sediul Oficiul de armonizare din cadrul pieței interne (mărci, desene și modele industriale).

48. Interpretarea sistematică a titlului IX din Regulamentul nr. 6/2002 confirmă că legiuitorul a dorit să ofere un tratament diferit acțiunilor în contrafacerea și în nulitatea desenelor sau modelelor industriale comunitare, pe de o parte, și celorlalte acțiuni, pe de altă parte. Primele sunt reglementate în secțiunea 2, în care este inclus articolul 90. Prin urmare, este dificil de acceptat că acest din urmă articol are un obiectiv diferit de cel al ansamblului normativ (secțiunea 2) din care face parte. Cu alte cuvinte, articolul 90 este aplicabil de asemenea măsurilor conservatorii și provizorii solicitate în cadrul procedurilor în contrafacerea și în nulitatea desenelor sau modelelor industriale comunitare.

49. Guvernul neerlandez invocă, drept argument suplimentar, faptul că situarea articolului 90 în secțiunea 2 este îndepărtată de articolele 80 și 81 din Regulamentul nr. 6/2002. Intercalarea între ele a articolelor 82-89, referitoare la alte chestiuni, ar sugera o anumită deconectare între acestea.

50. Considerăm că acest argument nu poate fi admis. Articolele 82-89 din Regulamentul nr. 6/2002 conțin nenumărate trimiteri la acțiunile prevăzute la articolul 81, ceea ce evidențiază faptul că urmează același raționament, justificându-se astfel includerea tuturor acestora în secțiunea 2 a titlului IX. Un raționament identic explică motivul pentru care articolul 90 se regăsește în aceeași secțiune, ceea ce întărește ideea că măsurile conservatorii la care face referire corespund procedurilor prevăzute la articolul 81, iar nu celor prevăzute la articolul 93, care este inclus în secțiunea 3.

51. Criteriile de interpretare literală și sistematică susțin, așadar, o soluție diferită de cea propusă de procurorul general și de guvernul neerlandez. Aceeași soluție reiese și din logica sistemului dual de instanțe specializate/celelalte instanțe competente, pe teritoriul fiecărui stat membru, în cazul în care se combină cu diversele funcții ale măsurilor provizorii și conservatorii, pe de o parte, și ale hotărârii judecătorești pronunțate pe fondul litigiului, pe de altă parte.

52. Este evident că specializarea instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare contribuie la unitatea jurisprudenței și la obținerea unei aplicări uniforme a normelor care guvernează *pe fond* acțiunile în contrafacere și în nulitate. Această viziune asupra rolului judecății pe fond își pune amprenta asupra sistemului Regulamentului nr. 6/2002: astfel, atunci când articolul 80 din acesta concentrează în un număr limitat de instanțe competența de a soluționa acțiunile prevăzute la articolul 81, scopul său este de a „contribui la interpretarea uniformă a condițiilor de valabilitate a desenelor sau modelelor comunitare” [considerentul (28)].

53. Totuși, acest scop nu trebuie să se aplice măsurilor conservatorii și provizorii, a căror dispunere are, prin definiție, un caracter limitat din punct de vedere temporal și care nu anticipează (nu trebuie să anticipeze) decizia definitivă cu privire la litigiu.

54. Fără a contesta importanța practică pe care o poate avea în anumite cauze decizia privind măsura conservatorie, aceasta este condiționată de continuarea procedurii principale[18] și nu trebuie să interfereze cu ceea ce este propriu acesteia din urmă. Regulamentul nr. 6/2002 rezervă în mod expres soluționarea aspectelor complexe privind fondul cauzei (precum contrafacerea sau nulitatea desenului sau a modelului industrial) instanțelor specializate.

18 Pentru acest motiv, judecătorul din Amsterdam delegat cu dispunerea măsurilor conservatorii și provizorii a acordat, prin decizia din 12 ianuarie 2017, un termen pentru formularea acțiunii pe fond.

55. De exemplu, acesta este cazul cererii reconvenționale care, conform articolului 85 alineatul (1), trebuie formulată de către pârât dacă dorește să conteste valabilitatea desenului sau a modelului industrial comunitar al cărui titular este reclamantul, atunci când acesta din urmă a introdus o acțiune dintre cele prevăzute la articolul 81 din Regulamentul nr. 6/2002. Dimpotrivă, în faza procesuală a dispunerii măsurilor conservatorii sau provizorii, pârâtul nu trebuie decât să invoce o *excepție* de nulitate [articolul 90 alineatul (2) din Regulamentul nr. 6/2002] [19].

56. Acest tratament dublu relevă faptul că, pentru legiuitorul Uniunii, decizia privind măsura conservatorie, tocmai ca urmare a caracterului său provizoriu și în așteptarea hotărârii pe fond, are o eficacitate limitată. Nu este vorba că judecătorul delegat cu dispunerea măsurilor conservatorii și provizorii nu poate admite, cu ocazia aprecierii *fumus boni iuris* sau a celorlalte motive invocate, argumentul (pe cale de excepție) al pârâtului cu privire la valabilitatea desenului sau modelului industrial al reclamantului, ci, având în vedere că această apreciere nu este definitivă, nu este necesară cererea reconvențională și nici intervenția instanței specializate care, la final, va trebui să se pronunțe în această privință.

57. În rest, trebuie să se aibă în vedere faptul că, deși experiența instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare în această materie este incontestabilă, nici celelalte instanțe naționale nu sunt lipsite de aceasta.

58. Astfel, sistemul de protecție a desenelor sau a modelelor industriale se bazează pe coexistența celor care au o dimensiune comunitară și a celor care au o dimensiune exclusiv națională, transpusă prin atribuirea corelativă a competențelor judiciare.

59. Protecția desenelor și a modelelor industriale naționale revine instanțelor naționale (nespecializate, în sensul Regulamentului nr. 6/2002) desemnate prin normele fiecărui stat membru, ceea ce le conferă de la sine o apropiere incontestabilă de domeniu. În astfel de litigii, acestea pot adopta aceleași măsuri conservatorii care, dacă este cazul, vor fi aplicabile litigiilor în materia desenelor sau modelelor industriale comunitare [20].

60. În plus, aceste instanțe naționale (nespecializate) sunt competente de asemenea să soluționeze anumite litigii privind desene sau modele industriale comunitare, în conformitate cu articolul 93 din Regulamentul nr. 6/2002. Ele pot de asemenea să dispună măsuri conservatorii și provizorii în litigiile respective.

61. Prin urmare, instanțele excluse de la competența prevăzută la articolul 81 din Regulamentul nr. 6/2002 acționează într-un domeniu familiar, chiar dacă nu au posibilitatea să se pronunțe pe fondul unui litigiu privind contrafacerea sau nulitatea unui desen sau model industrial comunitar.

62. Prin urmare, nu ni se pare că argumentul privind specializarea (mai mare) a instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare justifică o restrângere a competenței celorlalte instanțe naționale în ceea ce privește dispunerea măsurilor conservatorii și provizorii.

63. Guvernul neerlandez interpretează articolul 90 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 în sensul că lasă statelor membre libertatea de a alege modalitatea de organizare a procedurii privind măsurile conservatorii, cu condiția obligatorie ca instanța competentă să fie cea din domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare.

19 Versiunea în limba spaniolă a acestui alineat utilizează, în mod incorect, expresia „*demanda de nulidad*" (acțiune în nulitate), deși, în realitate, este vorba despre o adevărată excepție, iar nu despre o acțiune în sens procesual. Acest fapt este confirmat de celelalte versiuni lingvistice consultate: *exception de nullité*, în versiunea în limba franceză, *plea*, în cea în limba engleză, *eccezioni di nullità*, în cea în limba italiană, *excepção de nulidade*, în cea în limba portugheză, *Einwand der Nichtigkeit*, în cea în limba germană.

20 Astfel cum am menționat (nota de subsol nr. 8), Regulamentul nr. 6/2002 nu conține prevederi speciale privind tipologia măsurilor respective, al căror regim este cel prevăzut de legislația fiecărui stat membru în materia desenelor sau modelelor industriale naționale.

64. Guvernul respectiv susține, în acest sens, că autonomia procedurală a statelor membre dispare numai atunci când există dispoziții exprese în temeiul cărora o autoritate judiciară concretă trebuie învestită cu anumite competențe (precum în cazul articolelor 80 și 81 din Regulamentul nr. 6/2002). În consecință, nu există niciun impediment pentru ca un stat membru să decidă că competența exclusivă revine, în ceea ce privește acțiunile în contrafacere sau în nulitate, inclusiv în faza adoptării măsurilor conservatorii, instanțelor specializate în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare.

65. Această concepție pleacă de la calificarea articolului 90 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 drept o simplă normă de abilitare: statele membre „pot” opta să atribuie competența de a dispune măsuri conservatorii unor instanțe specializate sau nespecializate (cu limitele menționate anterior, care impun includerea în orice caz a instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare).

66. Cu toate acestea, apreciem că utilizarea sintagmei „pot” în cuprinsul dispoziției respective are altă semnificație, care respectă într-o măsură mai mare scopul acesteia. Facultatea de a opta nu se referă la statele membre, ci la actorii implicați în proces. Și, tocmai pentru motive referitoare la protecția intereselor acestora din urmă și la proximitatea instanțelor care trebuie să le ofere un răspuns urgent [21], chiar dacă are natură pur provizorie și conservatorie, aceștia sunt autorizați să recurgă fie la instanțe specializate, fie la cele obișnuite.

67. Prin urmare, interpretarea dispoziției trebuie efectuată din perspectiva titularilor dreptului aferent desenelor sau modelelor industriale comunitare, care urmăresc să obțină protecția lor jurisdicțională. Ceea ce se facilitează în definitiv este o cale procedurală care oferă o protecție conservatorie cu o sferă mai *amplă*, în care primează eficacitatea [22], în timp ce, pe fond, prevalează specializarea privind soluționarea acțiunilor în contrafacere sau în nulitate.

68. S-ar putea considera că, în acest caz, includerea instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare ar fi inutilă, însă nu este cazul. Soluția se regăsește în cuprinsul alineatului (3) al articolului 90, în temeiul căruia:

– în cazul în care partea optează să solicite instanței competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare să dispună măsura conservatorie sau provizorie, măsurile dispuse de aceasta vor fi aplicabile pe teritoriul oricărui stat membru;

– în cazul în care partea optează să solicite acest lucru altor instanțe naționale decât cele specializate, eficacitatea măsurii conservatorii dispuse de acestea este limitată la statul membru respectiv.

69. Chiar teza finală a articolului 90 alineatul (3) din Regulamentul nr. 6/2002 confirmă aspectele prezentate anterior. Nu ar fi necesar să se prevadă că „această competență [și anume, de a extinde eficacitatea măsurilor conservatorii și provizorii la teritoriul oricărui stat membru] este exclusivă [nu poate reveni altor instanțe decât celor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare]” în cazul în care celelalte instanțe nu ar fi deja competente să dispună vreo măsură conservatorie în cadrul acțiunilor în nulitatea sau în contrafacerea modelelor sau desenelor industriale comunitare.

21 Aceasta este interpretarea Comisiei, atunci când subliniază că justițiabilul trebuie să aibă la dispoziție o instanță apropriată din punct de vedere geografic, căreia să îi poată solicita o protecție urgentă, ceea ce presupune că specializarea trece pe un plan secundar. Oferă ca exemple necesitatea protecției elementelor de probă supuse riscului de dispariție sau distribuirea de produse contrafăcute dintr-un singur loc de distribuție, precum un port sau o fabrică.

22 În domeniul proprietății intelectuale, protecția provizorie are un rol fundamental, în ceea ce privește dreptul la apărare al celeilalte părți, în acordarea titularului dreptului a unei protecții proporționale înaintea pronunțării unei decizii pe fond [considerentul (22) al Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO 2004, L 157, p. 45, Ediție specială, 17/vol. 02, p. 56)].

70. În concluzie, prin dispunerea unei măsuri conservatorii de către instanțele naționale (în accepțiunea expusă anterior), se conferă protecția judiciară inerentă acestui tip de proceduri, caracterizată prin caracterul urgent, fără ca – astfel cum am menționat –, în această fază procesuală, să se poată epuiza examinarea pe fond a litigiului, care revine exclusiv instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare.

V. Concluzie

71. În temeiul considerațiilor prezentate, propunem Curții să răspundă Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) după cum urmează:

„Articolul 90 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare trebuie interpretat în sensul că instanțele naționale competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale naționale sunt competente să dispună măsuri provizorii și conservatorii în procedurile în contrafacerea sau în nulitatea desenelor sau modelelor industriale comunitare, pronunțarea hotărârii pe fond în cadrul acestora revenind exclusiv instanțelor desemnate în conformitate cu articolul 80 alineatul (1) din regulamentul respectiv.”